

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 073 Менеджмент

за темою:

«Формування конкурентного потенціалу ПАТ «Одескабель»»

Виконавець

студентка факультету економіки і
управління підприємництвом

Мельник Олександра Андріївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

К.е.н., старший викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Горбатенко Артур Всеволодович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	5
1.1. Сутність та співвідношення категорій «конкурентоспроможність підприємства» та «конкурентний потенціал підприємства»	5
1.2. Складові конкурентного потенціалу підприємства	11
1.3. Методи оцінювання конкурентного потенціалу підприємства	16
РОЗДІЛ II. РОЗРОБКА ЗАХОДІВ З ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»	21
2.1. Загальна характеристика та аналіз фінансово-господарської діяльності ПАТ «Одескабель»	21
2.2. Оцінювання конкурентного потенціалу ПАТ «Одескабель»	30
2.3. Заходи з формування конкурентного потенціалу ПАТ «Одескабель»	45
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	59

ВСТУП

Розвиток економіки будь-якої держави залежить від вирішення великого кола взаємозалежних економічних, організаційних і соціальних проблем, серед яких можна визначити і проблему оцінки та формування потенціалу конкурентоспроможності підприємств.

Більшість підприємств на ринку не готові до активного ведення конкурентної боротьби, виявлення і завоювання конкурентних переваг. Основними причинами цього є відсутність у підприємств ефективних управлінських і організаційно-економічних механізмів реагування на зміни зовнішнього і внутрішнього середовища, відсутність розуміння економічних категорій «конкурентоспроможність», «потенціал». Формування потенціалу конкурентоспроможності підприємств означає і підвищення вітчизняної економіки. Саме тому одним із головних питань є розвиток управлінських засад щодо формування потенціалу конкурентоспроможності підприємства, спрямованих на створення й використання його переваг.

Метою роботи є дослідження теоретичних та практичних основ конкурентного потенціалу підприємства та застосування отриманих знань при розробці заходів з формування конкурентного потенціалу ПАТ «Одескабель».

Відповідно до мети в роботі поставлені та вирішені такі **завдання**:

1. Дослідити теоретичні основи формування конкурентного потенціалу підприємства;
2. Надати загальну характеристику та провести аналіз фінансово-господарської діяльності ПАТ «Одескабель»;
3. Проаналізувати тенденції розвитку ринкового середовища функціонування підприємства
4. Провести оцінювання конкурентного потенціалу підприємства ПАТ «Одескабель»;
5. Провести оцінювання ефективності запропонованих заходів

Об'єкт дослідження роботи – ПАТ «Одескабель».

Предметом дослідження є процес формування конкурентного потенціалу підприємства.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої в роботі мети були використані сучасні загальнонаукові та спеціальні методи: фінансового аналізу - для оцінки фінансового стану підприємства, статистичного аналізу – для дослідження тенденції розвитку галузі, SWOT-аналізу – для визначення факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, метод попарних порівнянь – для встановлення коефіцієнтів вагомості параметрів оцінювання; графо-аналітичний метод - для оцінювання конкурентного потенціалу підприємства.

В роботі запропоновано заходи з формування конкурентного потенціалу підприємства, що полягають у підвищенні рекламної активності, участі у конференціях, виставках, заходах зі стимулювання збуту, підтримання позитивного іміджу товару та підприємства в цілому.

Інформаційну базу дослідження склали звітність ПАТ «Одескабель», законодавчі і нормативні акти України. Під час написання кваліфікаційної роботи використовувалися монографії, наукові статті, дані органів державної статистики. При написанні роботи використовувались комп'ютерні програми MS Word, MS Excel.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 64 сторінки. Основний зміст викладено на 60 сторінках. Робота містить 30 таблиць, 9 рисунків.

ВИСНОВКИ

Встановлено, що ПАТ «Одескабель» є один з найбільших виробників кабельно-провідникової продукції в Україні. ПАТ «Одеський кабельний завод» впродовж багатьох років акцентує увагу на якості продукції, що випускається, і конкурентних цінах, модернізації і розширенні виробництва, висококваліфікованих кадрах і організації управління по світових стандартах. Його продукція, часто унікальна, багато десятиліть залишається затребуваною в Україні і за кордоном.

За допомогою графоаналітичного методу проведено оцінювання конкурентного потенціалу ПАТ «Одескабель» та його конкурентів. Розраховано вектори за складовими конкурентного потенціалу виробників кабельно-провідникової продукції. З використанням методу попарних порівнянь встановлено коефіцієнти вагомості часткових показників. На основі проведених розрахунків побудовано квадрат конкурентного потенціалу.

Встановлено, що жодне з аналізованих підприємств не має високого збалансованого конкурентного потенціалу. ПАТ «Одескабель» має кращі позиції ніж у підприємств конкурентів за виробничо-фінансовою, інноваційною та соціально трудовою складовою. Поряд з цим, за маркетинговою складовою підприємство поступається конкурентам, що вказує на необхідність розробки заходів з метою покращення позиції ПАТ «Одескабель» серед конкурентів на ринку.

З метою аналізу спроможності підприємства до реалізації заходів з управління конкурентним потенціалом та наявності у зовнішньому середовищі можливостей для їх реалізації проведено SWOT-аналіз ПАТ «Одескабель». На основі проведеного аналізу зроблено висновки про те, що за рахунок відомої марки та налагодженої системи збуту, великого асортименту і сильної виробничої бази можливо задовольнити весь можливий ріст попиту на ринку.

Розроблено заходи з управління конкурентним потенціалом ПАТ «Одескабель». Обґрунтовано їх доцільність та економічну ефективність. Встановлено, що витрати на заходи складуть 445,783 тис. грн. Прогнозований дохід покриє витрати на заходи і забезпечить отримання додаткового прибутку у розмірі: 2 043,357 тис. грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамик В.А. Оцінка конкурентоспроможності підприємства / В.А. Адамик // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2012. – № 1. – С. 69-78.
2. Акофф Р. Планирование в больших экономических системах / Р. Акофф. Пер. с англ. Ю. Канского М.: Советское радио, 1972. 224 с.
3. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф. Пер. с англ. Е.Л. Леонтьева, Е.Н. Строганов, Е.В. Вышинская, М.В. Никольский, В.Н. Смирнов – М.: Экономика, 1989. – 519 с.
4. Анфилатов В.С. Системный анализ в управлении: Учебн. пособие / В.С.Анфилатов, А.А.Емельянов, А.А.Кукушкин, под ред. А.А. Емельянова. – М.: Финансы и статистика, 2003. 368 с.
5. Базилевич В.Д. Економічна теорія. Політекономія. Практикум: навч. посіб. / за ред. В.Д. Базилевич. – К. : Знання, 2010. – 494 с.
6. Балабаш О. С. Управління конкурентоспроможністю підприємства готельного бізнесу на засадах процесного підходу // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2019. – № 5, С. 31-43
7. Балабаш О. С. Обґрунтування потенціалу фінансової стійкості підприємства як економічної категорії / О. С. Балабаш, В. В. Коваль // Науковий вісник. – 2010. – № 17 (118). – С. 14-21.
8. Войновський В. Напівпричіпні обприскувачі: порівняння конструкції та якісних характеристик [Електронний ресурс] / В. Войновський, А. Войновська // Пропозиція. – 2016. – Режим доступу: <https://propozitsiya.com/ua/napivprichipni-obpriskuvachi-porivnyannyakonstrukciyi-ta-yakisnih-harakteristik>.
9. Горбатенко А.В. Можливості застосування міжнародних стандартів в управлінських системах вітчизняних підприємств // Науковий вісник Одеського національного економічного університету – 2017. – №5(247). – с.5-19.

10. Горбатенко А. В. Особливості управління технологічними компаніями. Вісник соціально-економічних досліджень. 2013. Вип. 1(48). С. 57-61.
11. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] // Офіційний сайт – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
12. Должанський І. З. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. / І. З. Должанський, Т. О. Загорна. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 384 с.
13. Дименко Р. Конкурентні стратегії як засіб забезпечення конкурентоспроможності підприємства / Р. Дименко // Економіка розвитку. – 2011. – № 3 (39). 98 Журба І.О. Сутність і значення конкурентоспроможності підприємства / І.О. Журба, Ю.М. Коляденко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://archive.nbuv.gov.ua>.
14. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: [навч. посіб.] / К.В. Ізмайлова. – К.: МАУП, 2000. – 152 с.
15. Костирко Р.О. Фінансовий аналіз: [навч. посіб.] / Р.О. Костирко. – Х.: Фактор, 2007. – 784 с.
16. Каплан Р. Организация ориентированная на стратегию. Как в новой бизнес-среде преуспевают организации, применяющие Сбалансированную систему показателей / Р. Каплан, Д. Нортон; [пер. с англ.]. – М.: ОлимпБизнес, 2004. – 392 с.
17. Карпенко Ю. В. Формування системи планових показників діяльності підприємства на засадах процесно-орієнтованого підходу / Ю. В. Карпенко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільнодорожнього університету. – 2016. - 1(12). – С. 88-95.
18. Карпенко Ю.В. Бюджетування як сучасна технологія планування / Ю.В. Карпенко // Науковий вісник Одеського державного економічного університету. – 2007. - №4 (41). – С. 112-119.

19. Кузнецова І. О. Розвиток процесного підходу у концепції загального менеджменту якості / І. О. Кузнецова, Ю. В. Карпенко // Вісник соціально-економічних досліджень. - 2012. - Вип. 2. - С. 121-125
20. Кузьмін О.Є. Управління витратами на підприємствах : навч. посібник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, У. І. Когут. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 244 с.
21. Кузнецова І.О. Діагностика в процесі стратегічного управління підприємством: місце та структура // Вісник соціально-економічних досліджень.,Одеса: ОНЕУ. – 2016. – Вип. 1(60). – С. 142-149
22. Кублікова Т. Б. Управління інноваціями: теорія та практика: навчальний посібник / Т. Б. Кублікова. – Одеса: Астропринт, 2014. – 236 с.
23. Кублікова Т. Інституційні інвестори: основні чинники росту [Текст] / Т. Кублікова // Схід. – 2008. – № 6 (90). – С. 18 – 22.
24. Кузнецова І.О. Науково-методичні аспекти процесу управління стратегічними ризиками: (Монографія) / І.О. Кузнецова, В.О. Кравченко, О.Ю. Малютенко. Одеса: Атлант, 2015. – 188 с.
25. Кузнецова І.О. Технологія стратегічної діагностики ризику невиконання цілей організації / Кузнецова І.О., Малютенко О.Ю. //Науковий вісник ОНЕУ. – Одеса, 2017. - № 5 (247) – С.116-127
26. Малютенко О.Ю. Метод аналізу ієрархій як складова частина методології управління стратегічними ризиками / О. Ю. Малютенко; Науковий вісник. Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2013. – № 26 (205). – С. 67-76
27. Мочерний С.В. Політекономія: підручник / С.В. Мочерний. – К. : Вікар, 2005. – 386 с. 10. Панасенко Д.А. Конкурентоспроможність підприємства: сутнісна та функціональна характеристики / Д.А. Панасенко // Вісник 97 Національного університету «Львівська політехніка». – Львів: Видавництво Львівської політехніки. – 2012. – № 727. – С. 270-276.

28. Лановий А. О. Визначення та оцінка конкурентоспроможності продукції / А. О. Лановий, В. М. Полозова // Вісн. Технол. ун-ту Поділля. Екон. науки. - Хмельницький, 2000. - № 3, ч. 1 (спец. вип.). - С. 73-77.
29. Маркарьян Э.А. Финансовый анализ / Э.А. Маркарьян, Г.П. Герасименко. – М.:ПРИОР, 1997. – 160 с.
30. Методологія та практика стратегічного управління розвитком сучасних організацій: монографія / за заг. ред. док. екон. наук, професора І.О. Кузнецової. –Одеса, 2016. – 216 с.
31. Лук'яненко І. Г. Оцінка ймовірності настання кризових явищ у фінансовому секторі України / І. Г. Лук'яненко // Бізнес Інформ. – 2011. – № 5(2). – С. 51 – 54.
32. Павленко А.Ф. Маркетинг: підручник / А.Ф. Павленко, А.В. Войчак. - К.: КНЕУ, 2003. - 246 с.
33. Портер Е. Майкл. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов/ Майкл Е. Портер; Пер. с англ. — М.: Альпина БизнесБукс, 2005. — 454 с.
34. Радзівєвська С. О. Конкурентоспроможність та інтеграційні перспективи України [Електронний ресурс] / С. О. Радзівєвська. - К. : Знання України, 2012. - 344 с.
35. Ротанов Г. Управління конкурентоспроможністю інтегрованих промислових структур / Г. Ротанов // Соціально-економічні проблеми і держава. - 2013. - Вип. 1. - С. 222-227. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sepid_2013_1_25
36. Сакур Л.М. Управління збутом на підприємстві // Регіональні перспективи. – 2002. – №6. – с. 75-77.
37. Системно-процесний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства [Електронний ресурс] // Електронний журнал «Ефективна 99 економіка». – 2012. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1396>.

38. Старостіна А.О. Промисловий маркетинг: теорія, світовий досвід, практика. Підручник – К.: “Знання - Прес”, 2004. – 687 с.
39. Стратегічне управління конкурентоспроможністю: епістемологічні підходи та практична проблематика: [Електронний ресурс] : монографія / В. П. Мікловда [та ін.] ; Ужгородський національний університет. - Ужгород : [б. в.], 2012. - 300 с.
40. Уманець Т. В. Регіональний економічний розвиток України: теоретичні основи управління, інтегральна оцінка, діагностика: монографія /Т. В. Уманець. – Донецьк: «ВІК», 2007. – 340 с.
41. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Підручник/ Ю. Б. Іванов, М. О. Кизим, О. М. Тищенко, О. Ю. Іванова, О. В. Ревенко , Т. М. Чечетова-Терашвілі. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2010. – 320 с.
42. Фінанси підприємств : підручник / керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 3-тє вид., перероб. та доп. – К. : КНЕУ, 2000. – 460 с.
43. Филюк Г.М. Конкуренція і монополія в епоху глобалізації: монографія / Г.М. Филюк. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 404 с.
44. Хорошун В. Причіпні обприскувачі — по полях на крилах [Електронний ресурс] / В. Хорошун // Тракторист. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://traktorist.ua/articles/470-prichipni-obpriskuvachi--po-polyah-nakrilah>.
45. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Підручник / Ю.С. Цал-Цалко // К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
46. Швед В.В. Конкурентоспроможність підприємства та особливості їх визначення в сучасних умовах / В.В. Швед, С.Л. Яблочников // Вісник Дніпропетровського університету. – 2013. – Випуск 7/1. – С. 92-97.
47. Юзьвак Л. Особливості розвитку теорії і методології сучасного управління конкурентоспроможністю підприємств / Л. Юзьвак // Галицький

економічний вісник. - 2013. - № 2. - С. 94-100. - Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/gev_2013_2_16

48. Шульга В. М. Перспективи розвитку стратегічного управління витратами на вітчизняних промислових підприємствах / В. М. Шульга // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. - 2009. - № 6. - С. 208-213. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknutd_2009_6_39

49. Andresen. K.: Design and Use Patterns of Adaptability in Enterprise Systems, Gito, Berlin; 2006; p. 52.

50. Axelrod R. The Structure of Decision: Cognitive Maps of Political Elites [Text] / R. Axelrod. - Princeton. University Press. - 1976 - 404 p.